Ч. III. Львів, Субота, дня 18. (31.) мая 1902. Річник VI.

РУСЛАН

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цїлий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.

За границею:
на цїлий рік 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Промова
Олександра Барвіньского

на 2-ім засїданю австрийскої делеґациї в Пештї дня 27. мая 1902 при міністерстві заграничних справ.

Висока делеґациє! Не дасть ся заперечити, що сегорічних обрад делеґаций вижидали в політичних кругах з певним напруженєм, як і поясненя загального політичного положеня із міродайної сторони і се не без поважних причин. Виглядало так, мовби в тридержавнім союзї, сїм головнім стовпі нашої заграничної політики, проявили ся доволї значні щелини, як один бесїдник в буджетовій комісиї се доволї влучно назвав. Колиж з одного боку нагадаємо собі останнє француско-італїйске залицянє, а в престольній річи короля Віктора Емануїла не находимо нїякої згадки про тридержавний союз, хоч він є основою заграничної політики Італїї, а з другого боку роздумаємо над надїями російских дневників, як »Новое Время«, котрі покладали великі надії на француско-італїйске зближенє, Росию уважали яко третю в будучім француско-італїйскім союзї, а по новім тридержавнім союзї сподївали ся заведеня зовсїм иньшого ладу на балканьскім півострові, то мимохіть мусїли виринати сумнїви що-до дальшого єствованя тридержавного союза, а бодай можна було здогадувати ся, що починає ся сей союз розкладати. Також очивидне від якогось часу залицянє Італїї до Альбанців і сердечні взаємини з Чорногорским князем, сим заводовим тестем, котрого жадобу сї взаємини лише підсичували, не розбуджували великого довіря. Відносини на Балканї з весною прибрали доволї неприязний вигляд. Неспокої в Альбанії, аґітация висланників болгарско-македоньского комітету в Македонії і ворохобня в Новім Базарі нагромадили стільки пального материялу, що можливість поважного замішаня не була виключена. Російский сусїд уже недавно, безпосередно по так званій конференциї задля розброєня в Газї, якій др. Герольд сегодня висловив такі похвали, зробив нам несподїванку з новими стратеґічними зелїзницями, які в случаю мобілїзациї мають значно улекшити транспорти двом головним зелїзницям Петербург-Вільно-Варшава і Москва-Міньск-Варшава, прискорюють нагромадженєм війск на австрийско-нїмецкій границї о 3 до 5 днїв, а тим способом вельми пособляють готовости російского наїзду.

Супроти такого складу обставин було се конечною потребою, щоби вельми захмарений небосклін політичний прояснено. Се стало ся з відкритєм делеґацийної сесиї так в престольній річи, як і у виводах міністра заграничних справ, з яких віє повною надїю на удержанє спокою. Престольна річ зазначує вельми коротко і предметово дві важні події, що політичне положенє в нїчім не змінило ся і що плеканє щирих взаємин з союзними державами буде і дальшим безнастанним змаганєм правительства.

Замітно, що в престольній річи нема виразної згадки про тридержавний союз, однак в дві години опісля ґр. Ґолуховский в своїх виводах заявив: »головні стовпи нашої політики стоять ненарушимі« і сим многозначним реченєм розвіяв всякі сумнїви що-до єствованя давних союзних взаємин. При сїй нагоді почули ми в перше з міродайних уст, що речинець тридержавного союза кінчить ся в 1903 р. але, що союз має бути відновлений, позаяк три держави прирекли собі формально удержанє союза і в своїм часї приступлять до підпису відновлених договорів.

Є. Е. ґр. Ґолуховский, котрий обняв по своїх попередниках тридержавний союз яко спадщину, яко певну кріпость нашої монархії і з послїдовностю та вірностю засадам старає ся удержати сю кріпость, хоч особливо оборонний мур Італїї зуб часу доволї значно знищив. Сими поясненями роз'яснила ся темрява, яка налягла була над нїмецко-австрийским союзом по відомій промові нїмецкого канцлєра з дня 8. сїчня с. р., а з другого боку виходить з сих пояснень, що пересправи між ґр. Більовом а Прінетим переведені у Венециї в справі віднови тридержавного союза довели до певних вислїдів, що в останних днях також потвердив Прінеті в італїйскім парляментї.

Не стоїмо отже вправдї перед довершеною подією, однак віднова тридержавного союза не підлягає сумнївам.

Вельми цїнні були також виводи міністра про єство і цїли тридержавного союза. Вправдї не виявлено нїчого нового, однак значінє слів міністра лежить в тім, що короткими але видатними словами потверджено цїли тридержавного союза, що сей союз не має нїякого зачіпного напряму і в своїм єстві є консервативним союзом і длятого має на цїли обезпеченє власного стану посїданя кождого з союзників, удержанє мира, запобіганє запутанинам, які могли би бути шкідними для союзників. Свої виводи що-до загального обезпеченя мира доповнив ґр. Ґолуховский, що змаганя тридержавного союза тим визначують ся, щоби шкідні впливи подій, які відгривали би ся в иньших областях, спиняти — а колиб се не повело ся, не допускати до їх прояви.

Сї виводи ґр. Ґолуховского про єство і природу тридержавного союза згоджують ся з поглядами нїмецкого канцлєра, який в наведеній уже промові в нїмецкім парляментї сказав: »Тридержавний союз не є заробковою спілкою але товариством обезпеченя, союз сей не є зачіпний, але у високім ступнї мирний«.

Єствованєм тридержавного союза набирає тридержавний союз тим більшого значіня, наколи подумаємо, що загальне політичне положенє є тепер зовсїм иньше, як в 1879. р., коли князь Бісмарк з ґр. Андрашим нїмецко-австрийским договором положили основи до теперішного тридержавного союза. Цїли тодїшної політики обмежали ся на область Европи, коли тепер сьвітова політика змагає до цїлий, які захоплюють далекі области в Африцї, Азиї і иньших частях сьвіта.

Замітний також погляд ґр. Ґолуховского, згідний з поглядом ґр. Більова, що тридержавний союз не виключає також добрих взаємин своїх учасників з иньшими державами. Від головного шляху, на якім находить ся тридержавна політика, відгалужують ся тепер два побічні шляхи, які також ведуть до мирових цїлий. Тим способом окремою умовою поміж Італїєю а Франциєю про справи Середземного моря, з другого боку умовою поміж нашою державою а Росиєю з 1897. р. про справи близшого Сходу витворила ся союзна система, в якій дві державні спілки, дводержавний і тридержавний союз не виступають супроти себе як два ворожі табори, але як система рівноваги, що дає вигляди на удержанє мира. Тим способом здїйснили ся надії, висловлені перед десяти майже роками канцлєром ґр. Капрівім, що між дво- а тридержавним союзом з часом витворить ся природна рівновага і вийде в користь мира. Політичний сьвіт не буде тепер вважати дводержавного союза загрозою, але запорукою мира і рівноваги, цїнним доповненєм і пособлюванєм консервативних задач тридержавного союза, що саме тепер підчас стрічі президента Франциї з володарем Росиї в Краснім Селї рішучо потверджено.

Є. Е. міністер заграничних справ розвинув ще дальше свої погляди про рівновагу, яка тепер находить примінюванє також в позаевропейских питанях і в сїй рівновазї не лише що-до француско-російского союза, але й що-до анґлїйско-японьского договору в справі Китаю і Кореї, за яким слїдувала російско-француска умова, бачить понуку до удержаня status quo (дотеперішного стану).

Нехай тепер буде менї вільно вернути до взаємин нашої монархії з Росиєю. Замітно, що в престольній річи особливо зазначене приязне порозумінє нашої монархії з Росиєю з великим притиском, як і се, що се порозумінє корисно впливає на події на близшім Сходї і на удержанє ладу і спокою в тих областях. Відповідно до сего говорив ґр. Ґолуховский з великим теплом про се порозумінє з 1897. р., коли він ще у торічній делеґациї вважав потрібним на се звернути бачність, що се порозумінє не є вистарчаючою порукою мира на близшім Сходї на всї випадки. Міністер подав також в своїх виводах зміст сеї умови нашої держави з Росиєю в балканьских справах зовсїм ясний і виразний: зреченє всякого самолюбного змаганя, отже і всякого здобуваня областий; нїякого вмішуваня у внутрішні відносини балканьских народів; нїякого подїлу після сфер інтересів, нїякого переважного впливу одної або другої держави, нїякої політики вивисшуваня, нїякої спілки з революцийними ворохобнями. Хоч услівя сеї умови сформульовані лише перечно, всеж таки мають они додатне значінє, позаяк знаменують напрям балканьскої політики обидвох держав і мають на цїли відпір і спинюванє всякого революцийного почину, чим вже для удержаня мира на Балканї богато осягнено. Однак сим порозумінєм усунено давнїйші непорозуміня і напружені відносини, які захитували удержанє мира між обидвома державами і тим способом подано поруку загального мира. Се є цїнне придбанє ґр. Ґолуховского, якому обидві делеґациї висловлювали задля того повне признанє і я зовсїм годжу ся з тим, що ґр. Ґолуховский положив великий натиск на потребу безуслівної льояльности що-до береженя условий умови між обидвома державами. Після дотогочасних досьвідів не можна сумнївати ся, щоби практика російскої східної політики не згоджувала ся з теоретичними умовами, а теплі слова, які російский цар в Краснім Селї про удержанє загального мира висказав сими днями, дають найпевнїйшу поруку доброї волї в Петербурзї. Справедливо інспірована »Петербурска Часопись« називає умову в 1897. р. кріпким, непоборимим заборолом супроти всяких з бурливого закутка на полудневім сходї Европи виринаючих заворушень.

Колиж при всїм тім ґр. Ґолуховский звер-

тає ся з відповідними порадами до Софії і Білгороду і рішучими, недвозначними напімненями до Туреччини, то се не лише заслугує на признанє, але було вельми на часї, щоби запобігти можливим запутанинам на близшім Сходї. Наша держава особливо інтересована удержанєм ладу і спокою на Балканї, позаяк тамошні події дотикають нас безпосередно і втягають нас в заколот, а ґр Андраші свого часу вельми влучно схарактеризував сї відносини словами: „ми сидимо в передній льожі«.

Кождий щирий приятель мира може отже з виводів ґр. Ґолуховского дійти до переконаня, що єго полїтика звернена на удержанє і скріпленє мира показала ся зовсїм відповідною, тим більше, що ґр. Ґолуховский про взаємини між дво- а тридержавним союзом виявив ті самі погляди як ґр. Більов, котрий в дво- і тридержавнім союзї бачить таку звязь держав, яка обезпечує мир не лише в Европі, але й на далекім Сходї може запобігти небезпечним заворушеням. Сей погляд потверджено цїнними заявими в остатних днях в Петербурзї міродайними устами, як і висказами Прінетого в Італії.

Колиж я зроджую ся з такою мирною полїтикою корисною не лише для нашої держави і мого рідного краю Галичини, але особливо для культурного розвитку і успішного поступу руского народу, то всеж мушу зазначити, що не подїляю погляду деяких делеґатів, які безнастанно висувають національні почуваня і національні симпатиї, яко понуку для тридержавного союза. Вправдї сим разом не з таким притиском говорено про сю понуку національного почуваня і сердешности, а з другої сторони бесїдники з лївиці прихильнїйше висловлювали ся про порозумінє з Росиєю, про яке ще перед чотирма роками один визначний заступник лївиці говорив як про побіду панславізму, про панславістичну полїтику в Австриї. Я приневолений і сим разом, як се чинив і попередними роками, назвати оцїнюванє союзних взаємин нашої держави із становища суплемінности або расової єдности зовсїм невідповідним а навіть небезпечним, позаяк в нашій многоязиковій і всякими народностями заселеній державі годї кермувати ся в заграничній полїтицї почуваними серця, лише тверезим розумом і державними інтересами. Коли би розходило ся о почуваня серця, то як-раз для мене немилі були би приязні взаємини з Росиєю, де всякими можливими і неможливими способами здержують і гноблять народний і культурний розвиток більш як 25-мілїонового українсько руского народу. Мимо всего того вважаю петербурске порозумінє з 1897. р. великим успіхом нашої заграничної полїтики і бажаю, щоби оно запустило щораз глибше корінє і видало добрі плоди.

Позволю собі ще кількома словами звернути ся до виводу одного з попередних бесїдників, котрий етичні засади поставив яко головні підвалини і головні услівя мирних відносин в Европі. Я годжу ся з тими поглядами, жалую однак, що тих засад не принято ще і в нашій державі яко підвалину і що все ще сильнїйший має у нас право. Було би потрібно, щоби в нашій державі переведено справедливо XIX артикул основних законів, що скріпило би державу у внутрі, а розбудило би для неї прихильність заграницї. Не хочу сеї справи ширше розводити, позаяк річ веде ся про заграничну полїтику, але се річ певна, що справедливе переведенє народної рівноправности в обидвох половинах нашої монархії було би найпевнїйшою порукою єствованя і могутности нашої держави.

На останку ще коротка замітка про торговельні договори, які мають бути заключені. Є. Е. мінїстер уважає заключенє договорів з сусїдними державами можливим, і сподїває ся, що дасть ся вирівнати суперечности, але передодовсїм вважає він конечним порозумінє обидвох половин держави, в справі угоди, щоби тим утворити спільну основу дїланя. Однак утворенє такої спільної основи дїланя буде лише тодї можливе, наколи Угри узгляднять оправданї і зовсїм умірковані домаганя Австриї, що можливе при добрій волї і розумі. Так само торговельні договори тодї можливі, наколи Нїмеччина погамує ся в своїм самолюбстві що-до удержаня своєї боєвої тарифи, а також Італія зрозуміє, що се неможливе нашій монархії робити в користь Італії уступки, які наносять велику шкоду нашим економічним інтересам. Колиж спільному правительству в справі торговельних договорів прислугує лише посереднича роля, щоби вирівнати певні ріжницї між нашою а иньшими державами, то я звертаю ся до Є. Е. мінїстра, щоби ощадив нашій державі немилого положеня пшеничного зерна, яке загрожене розмеленєм між двома млиньскими каменями, і ужив всего свого впливу, ne quid respublica detrinenti capiat (щоби держава не понесла шкоди, *Славно, славно!*)

Допись

Коломия, в маю 1902.

(*Еміґрация. Пани а хлопи. Русскіє яко правдолюбцї. Трійця галапасів — подвижниками унії. О. др Хомишин а „Руслан“. Апетит галапасів на крісла в „городскій думі“. »Литературно драматично-искуственнія подвиги наших „русских“*).

(Конець).

Товаришем предсїдателя у братстві став тепер другий стовп унії, а ним є, risum teneatis ласкаві читачі, г-ин Михаїл Івановіч Білоус, ізадатель ріжних »побожних« чтенїй a la »сонники«, »ворожбити« ну і — заказаних духовними властями »листів небесних«. Чого сей добродїй забрив в церковне братство — годї вгадати. А що всїх добрих річий є троє — то і ту є ще третий добрий унїят. Се г-ин Ю. Кисїлевский. Сей добродїй »избра благую часть«. Став він, іменно, за касиєра. Сей добродїй є незвичайно добрий промишленник, чого вже дав добрі докази будучи директором »торговлї« в Коломиї, »карпацкої крамницї« в Яблонові, ведучи склеп в Лосячи ну і торгуючи на свою руку ріжними а ріжними річами. *Як* повиходили ті інституциї на проводї г-на Ю. К-ого, не стану говорити. Скажу лиш, що він гідно піддержував опінїю галапасів. Тож думаємо, що і тут покаже він незабаром свої дарованія. От і »три рускії« цьвіточки з куруни нашого братства. Пождемо, що з того буде. Та вже тепер бачимо, що навіть Михайло Івановіч показує ся часами в церкві. Про Владиміра Фтеодоровича нїчого й казати, сей страх тепер побожний, мабуть змазує свої гріхи проти унії. А може й справдї аж тепер брацтво піднесе ся. Може ті всї господинове так навернулись на унію під впливом отця д-ра Хомишина? Та пст! О. др. сьвяточно в церкві умильно просив, щоб про него не писати нїчо в »Руслані«.

Нехай кождий дивить ся на те »унїятство« наших русских, як хто хоче, та я єго поясню ще й від себе. Певна річ, що »русским« ходило о те, щоб загарбати гроші братскі ну і Бурсу.

Та штабовцям ходить ще й о що иньшого. Незабаром будуть вибори до ради міскої в Коломиї і ось туди забагли они влїзти міщаньскими голосами узисканими афішованою побожностию та »щедростию« на церкву. І ось над сим повинні би застановити ся наші національ і вже раз дійти до переконаня, що »cazaporum fides— nulla fides«. Треба й задумати ся над тим, що само нїчо не впаде з неба, до працї треба рук! Дїл! Ще згадаю, що тутешні русскіє робили ще ріжні шопки, от устроювали представленє »Сємю каґутов з »русскими« пєснями, чествованіє Ґоґоля (се устроювало Лит. Драм. Общ. якого головою проф. Насальский, чи й єму хоче ширити ся »русскую культуру«); була ще »воскресеньская трапеза«. Та те все робило — пшики і кінчило ся то фінансовими недоборами, або прямою недостачею людий. Так стало ся пр. на »воскресеньской трапезе«, так, що аж відправили музику, бо не було кому плясати. Желаючи і у всїм иньшім *такого* поводженя нашим галапасам, кінчить на сїм »своє смиренноє писаніє«

Охрим Бодяк.

Промова пос. Гладишовского в державній радї.

(Конець).

До якого задовжена мужиків дійшло в Галичинї, показує ся з ось яких статистичних дат: В р. 1874 виказувала хлопска посїлість в Галичинї 5 мілїонів корон інтабульованих довгів, до 1894, отже за 20 лїт піднесла ся ся сума на 146 мілїонів корон. (Слухайте, слухайте!) Коли сей стан ще дальше потреває через десять лїт, то всї селяньскі загороди підуть на бубен і мужицький стан буде спролетаризований. Найвисший час допомочи селяньству. Оно потребує дешевого кредиту з довгими речинцями, який находить торговельник, промисловець і обшарник в добре з орґанїзованих банках і кредитових інститутах Треба, щоб сама держава взяла у руки справу кредиту для селян! (Оплески). Держава повинна помочи мужикам позичками, а державним орґанам повинно ся поручити зреалїзованє позички. Так дїє ся в Росиї, де з уряду кождому мужикови, відповідно до єго маєтку, стоїть отвором кредит, а зреалїзованє сего кредиту повірене збірним касам Подібним способом могли би і тут стати зорґанїзованими з державних средств кредитові інститути для мужицького стану. (Живі притакуваня). Се вимагало би кілька мілїонів, однак ужиті гроші рентували би ся добре і були би можливі до стягненя. Домагаємо ся лише задатку, вправдї знатного, але не дарунку.

Висока палато! Загальне зубожінє мужицького стану, а особливо Русинів в Галичинї дійшло до сеї степени, що руский мужик, щоби спасти свою родину перед голодовою смертию, покидає свою вітчину, свою батьківщину та вандрує в далекі краї, щоби там шукати лїпшої долї. Потрудїть ся на наші двірцї зелїзниць, пригляньте ся тим нужденним постатям переселенцїв їх сльозам і проклонам, їх нарікaням на долю, що проганяє їх з прадїдної землї. Недавно, 9. мая відійшли з Галичини два окремі поїзди з 900 переселенцями, які удали ся до Канади. Від шести лїт мандрівка мужиків прибирає застрашуючі розміри і як так піде дальше, то край виселить ся з тубольчого населеня, а займуть єго чужі елєменти. (Так і є!) Тому не відказуйте помочи сим нещасним жертвам лихви та дайте підмогу угнетеним. (Живі притакуваня).

Коли держава не обавляла ся підчас краху в р. 1873. збанкрутованим банкам та акцийним товариствам прийти з помочию з позичкою 160 мілїонів корон, то тим більше є обовязком держави бідному галицкому мужикови в єго розпучливім положеню дати поміч та увільнити єго з рук лихварів. (Оплески). Задаток 10 мілїонів корон задля основаня хлопского банку в Галичинї міг би уратувати мужика від руїни і не принести державі жадної страти, бо задаткований капітал став би звернений з процентами.

Зваживши наведені події, сьмію предложити ось яке внесенє. (Читає):

1) Взиває ся ц. к. правительство, оснувати державою адмінїстрований хлопский банк для Галичини задля подачі мужикам довгоречинцевих позичок і для вивінуваня банку признати суму 10 мілїонів корон із касових засобів (притакуваня). 2) Взиває ся ц. к. правительство предложити новелю до закона про заробкові і господарскі стоваришеня з 9. цьвітня 1873 к. з. д. ч. 70, після якої приписи про поведенє та обсяг дїланя задаткових і кредитових товариств стали-б заострені що-до кредитових дїл з мужиками, іменно приписи закона про лихву з 28. мая 1881 к. з. д. ч. 47, мали-б виразне приміненє також на кредитові дїла сих кредитових товариств з мужиками.

Вкінци не могу поминути одну недогоду, яка гнете нашого мужика, особливо мешканця безлїсних подільских околиць, с. є. недостаток палива і будівляного дерева. При морозї, який нерідко виносить 20° R., мужик з причини недостатку дерева уживає соломи до паленя, через що не стає соломи для господарских цїлий, на поживу товарови та на навіз для рілї.

Коли зважити, що державні лїси занимають там великі простори, то треба дивувати ся, що є в Галичинї такі околицї, як Поділє, де цїни за дерево не лише не можна доплатити ся, але взагалї лише з великим трудом можна дістати опаловий чи будівляний материял. Се тим дивнїйше, що в державних лїсах веде ся дуже оживлена торговля деревом та заряд державних лїсів устроює також склади дерева, — лише не

в подільских околицях, де панує надзвичайний недостаток дерева. Також торговля деревом за границю, до Німеччини, Росиї і Румунії з Галичини розвинена дуже, а се доказує лише, що заосмотрене всїх околиць Галичини є можливим. Устроєнє складів дерева на Поділю виплатило би ся дуже і не подало би зарядови державних лїсів жадних трудностий, бо ся околиця злучена з лїсистими околицями державних посїлостий в Карпатах східно-галицкими зелїзницями. Я вже 3. грудня мин. року вніс був дотичне внесенє, яке однак доселї остало безуспішним. (Слухайте, слухайте!). Отже нинї ставлю ось яку резолюцию:

Взиває ся ц. к. правительство, тк найскорше постарати ся о устроєнє державних складів дерева на зелїзничих стациях в повітах: тернопільскім, скалатскім, збаражскім, теребовельскім, гусятиньскім, чортківскім, борщівскім і бучацкім

З просьбою о принятє наведених резолюций заявляю, що буду голосувати за буджетом. (Живі оплески — желаня).

Новинки.

— **Календар**. В суботу: гр.-кат. Теодота, Юлії; рим.-кат. Петронелї. — В недїлю: гр.-кат. Партикія; рим.-кат. Нікодема.

— **Справа українско руского унїверситету у Львові** буде між иньшим — як доносить пражский Hlas Naroda — предметом обрад великого віча в справі основаня славяньских висших шкіл, скликаного ческими академиками, під покровом Ради міста Праги, на день 1. червня с. р. до великої салї засїдань староміского ратуша. Порядок віча такий: Відчиненє віча містопосадником Праги; »Справа висших шкіл ческих, словіньских і україньско-руских«, котру реферує ректор ческого унїверситету п. Сикора, а промовляти крім того будуть пп.: Бляжек, ректор ческої політехніки, др. Сіс, голова унїверситетского комітету, А. Дермота (Словінець), Вол. Гошовский (Русин — член »Україньскої Громади«), п-нї Ель іменем ческих жінок, та др. Пантучек і др. Фідлєр від ческих послів.

— **З Бережан**. Бережаньска філїя »Просьвіти« скликує на день 2. червня »*просьвітно-економічне віче*« в Бережанах до салї тов-а »Надії«. Порядок віча: 1) Короткий огляд історії Руси-України; 2) Вага національного вихованя серед сїльского жіноцтва і 3) Господарский роферат, відпоручника Гол. Видїлу зі Львова. Реферати будуть переплїтані деклямациями.

Того-ж дня вечером відбудуть ся заходом бережаньскої філїї »Просьвіти« *Тарасові вечерниці* на дохід »Рускої Бурси«, в сали »Католицкого Дому", зі слїдуючою проґрамою: I. — 1) Б. Марченко: Прольоґ »На Тарасовій Могилї (сценїзована річ); 2) Лисенко: »Веснянки« хор міш. »Береж. Бояна«; 3) Шуберт: Duo pour Piano et Violin. Oeuvre Nr. 162; 4) Шевченко Лисенко: »На що менї чорні броби« — сольо сьпів; 5) Деклямация; 6) Лаврівский: »Осїнь« хор міш.; II. — 7) Привіт; 8) Січиньский: »Днїпро реве« хор міш.; 9) Лїшт: Rapsodie hongroise Nr 12.; — 10) Шевченко-Лисенко: »Як би менї черевики« сольо сьпів; 11) Нїщиньский: »Вечерниці« хор міш. — Початок о 8. год. вечером. Вступ на салю 2 К; партер 1 К 80 с.; ґалєрия 50 с. Крісла для пань і старших.

— **З Дрогобича**. Руска ремісничa молодїж в Дрогобичи устроює в четвер дня 5. червня с. р. в сали ґімнастичній в Дрогобичи *аматорске представленє* »Мужики аристократи«, драмат в 2 актах. Цїна місць: Крісло 1 К. Партер 70 с. Початок о 8. год. вечером. Дохід призначений на добродїйні цїли.

— **Вечерок в Станиславові**. Товариство »Руска Бесїда« в Станиславові устроює вечерок з танцями ві вторник дня 3. червня с. р. в комнатах станиславівских народних товариств ул. Собіского ч 28. і в примежній великій сали (давне касино військове) Початок о 9. годинї вечером. — Вступ за запрошенями від особи 2 К. — Для пань стрій вечерковий або народний, для панів балевий. За товариство »Руска Бесїда«: радник *Каранович*, голова; проф. *Рибчук*, секретар.

— **В справі написи** на почтовій скринцї в Раві рускій одержуємо з ц. к. Дирекциї почт і телеґрафів у Львові отсе письмо: Відносно до замітки поміщеної в числї 87 »Руслана« з дня 20. цьвітня (3. мая) с. р. під заголовком »в Раві рускій« повідомляє ся Хвальну Редакцию, що хтось в первіснім написї на скринцї листовій вивішеній на двірци зелїзничім в Раві рускій в слові »кождого« зі злоби вискробав долїшну часть букви »г« а горішну часть получив горизонтальною лїнїєю з буквою »о« в наслїдок чого зробила ся подобизна букви »ю«. Буква дотична зістала відповідно поправлена.

Стоєґбеуер.

— **За п-ну Крушельницку**, як колись сїм міст за Гомера, веде тепер борбу аж три народности. З нагоди єї надзвичайно вдатних виступів в Парижи, Москалї хочуть зробити єї Московкою, Поляки Полькою, ну, але ми Українцї не дамо..

— **Кацапский сінедріон** відбув ся вчера в »Народном Домє« у Львові під охороною кільканацятьох поліциянтів і поліцийних аґентів. Та мимо сеї сторожи хтось повибивав всї вікна в салї, де сінедріон »думав«. Про хід нарад можна було лише дізнати ся від мужиків-кацапів, що наївно хвалили ся ухвалами. Між иньшими ухвалено поборювати Українцїв всїма способами, аґітувати за знесенєм руских ґімназий в Галичинї, устроювати відчити по селах на »литературном русском языкє« і т и.

— **Польска молодїж против „Славяньского клюбу" в Кракові.** З Кракова пишуть нам під датою дня 27. л. мая: »Вчера відбув ся ту академічний комерс в справі польского москвофільства. По довшій дискусиї поставлено досить острі резолюциї, які дотикають також проф. Здзєховского і Славяньского клюбу, котрого він є орґанїзатором і головою.

Хоть як ми тїшимо ся тим, що молодїж польска заздалегідь відчуває потребу самооборони перед страшною язвою москвофільства, то з другого боку мусимо висказати свій жаль, що тим разом підозріня і докори пішли на невластиву адресу.

Не беремо ся боронити проф. Здз. бо власні дїла єго оборонять, але хочемо сказати кілька слів в справі згаданого Славяньского клюбу.

Є се товариство, завязане перед несповна роком, котрого цїлею, знакомити членів з житєм та культурним розвоєм славяньских народів, виключаючи з гори всякі тенденциї полїтичні. В тій цїли відбувають ся відчити та дискусиї, котрі, або в цїлости, або в видї комунїкатів подає видїл до загального відома.

Таким чином діяльність клюбу не є нїякою тайною, а противно сам немов він піддає ся добровільно під загальну контролю. Вистарчить переглянути тільки згадані комунїкати в часописях, щоби переконати ся, як обидливе а неслушне є підозрінє клюбу о які небудь шкідливі, а тимбільше москвофільскі стремлїня.

Досить вказати на те, що перший відчит був з обсягу україньскої лїтератури і що в ньому зовсїм недвозначно виказано наші кривди заподїяні нам Москвою та москвофілами, досить пр гадати, що на кільканайцять відчитів був тільки один з московскої лїтератури про Гоголя, досить вкінци переглянути спис членів, щоби зрозуміти, що в клюбі не мала і мабуть не мати-ме приступу москвофільска інтриґа. Можна би по імени назвати людий, котрі анї одної хвилї не були-б в товаристві, якби у ньому показала ся хоть найменша тїнь москвофільского напряму.

Тож повтаряємо, що Славяньский клюб впав жертвою патріотичних поривів молодїжи польскої, а може бути, що навіть якоїсь хитрої інтриґи людий, котрим хосенна діяльність молодого товариства не по нутру.

Якби оно не було, бажати треба, щоби молодїж польска, наколи она справдї відчуває в своїм народнім орґанїзмі зароди страшної, москвофільскої недуги, брала ся єї лїчити обережнїйше, а тим самим і успішнїйше«. *Л.*

— **Нинї рано** вимашерував цїлий львівский ґарнїзон на перші т. зв. маршові вправи і дійде городецкою улицею аж до 35 кільометра. У Львові остало всего лише дві компанії війска. Війско повернуло до міста аж о $4^1/_4$ год. пополудни.

— **З львівскої полїтехніки**. Переговори ректора зі студентами не довели до нїякого висліду, тому молодїж нинї вечером устроює довірочну нараду на Стрільници.

— **Краєвий видїл** признав беззворотні запомоги на будову повітових і громадских доріг отсим повітовим видїлам: В Борщеві 1000 К, в Бродах 12.686 К, в Бжеску 10.358 К, в Бучачи 8000 К, в Дубровій 800 К, в Добромилю 4000 К, в Дрогобичи 18.000 К, в Гусятинї 8000 К, в Ярославі 10.945 К, в Яворові 20.000 К, в Камінцї струм. 18.000 К, в Кольбушевій 2.000 К, в Лїску 15.000 К, в Ланьцутї 14.000 К, в Нїску 4.000 К, в Новім Торзї 16.000 К, в Пільзнї 4.000 К, в Перемишли 2.511 К, в Перемишлянах 3.000 К, в Раві 4.000 К, в Ряшові 6.000 К, в Снятинї 9·200 К, в Сокали 10.000 К, в Старім Самборі 8.000 К, в Тарнобжеґу 4.000 К, в Товмачи 10.000 К, в Теребовли 8 807 К, в Залїщиках 4.000 К, в Збаражи 5.000 К, в Золочеві 5.502 К, в Жидачеві 5.000 К.

— **Замах на царску родину**. Берлиньским часописям доносять з Петербурга сензацийну вість про динамітовий замах на царску родину. Телеґрама звучить: В Царскім Селї, перед самою палатою царя Миколая викрито упляновaний з всїма подробицями динамітовий замах і запобіжено єму в послїдній хвилї. Полїция увязнила три особи, на яких паде підозрінє, що они мали виконати замах. Між увязненими є одна дївчина, при якій полїция найшла вибухові материяли завинені в хустинї. При двох прочих увязнених найдено шифровані листи і набиті револьвери. Увязнені відказують всяких зізнань.

— **Замах на анґлїйского короля**. З Льондона доносять: Якийсь мущина — здає ся, божевільний — дібрав ся вчера до спальнї короля Едварда VII в палатї Букінґгам. Ся подія дала причину до поголоски про замах на житє короля.

—**Наші слуги**. Служниця Євка Поромска посварила ся з своєю панею і відходила зі служби. На відходнім п-нї Маркевичева вручила єї 10-короновий банкнот, але Євка подерла єго в очах панї і сказала: „Не плати менї без сьвідка, бо підру гроші і заплатиш менї другий раз". Епільоґ сеї події відбув ся на полїциї, де принесено подертий банкнот і спроваджено служницю... до арешту.

— **Суд Соломона**. В Швамберґ в Віртенберґії належить одна з камениць до двох властителїв, але так, що партер є власностию одного, а I поверх другого. „Горішний" властитель хотїв завести у себе водопроводи, але задля заборони »долїшного« не міг сего зробити. Тодї він звернув ся до власти, а ся так порішила справу: Коли „долїшний" властитель не годить ся аби через єго власність пустити води, то „горішний" може не пустити через свою власність єго диму і може заткати комин. „Горішний" так зробив і вже має водопроводи.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

Східно північно-західний-австрийский зелїзничий союз:

З днем 1. червня 1902. увійде в житє додаток I до 2 зшитки II части тарифи з дня 1, січня 1901.

З днем 1. червня 1902. увійде в житє додаток I до 6 зшитки, II части тарифи з дня 1. січня 1902.

— **Родимцї! Памятайте на фонд будови приватних ґімназий!**

Наука, штука, лїтература.

— *Ґі де Мопасан*: **Горля**. Оповіданя. Переклала Марія Грушевська. Львів, 1902. Накладом Українсько-руської Видавничої Спілки. З друкарнї Наук. Товариства ім. Шевченка. Стор. 100, 8°. Цїна 1·30 К.

В сїй книжцї містить ся сїм оповідань знаменитого француского новелїста Мопасана, а іменно: Горля. Коршма. Чорт. Коло помершої. Очікуванє. Перший снїг. Нашийник.

— **В часописї** »Gazeta polska« в Чернівцях поміщено у числї 43. переклад дуже гарної новелї Василя Стефаника: „Вечірня година" поміщеної у збірнику новель того-ж письменника „Камінний хрест". Переклад зладив д. Генрих Фоґль. Переклад в цїлости гарний.

Телеґрами.

Будапешт, 30. мая. На границї Чорногори, в місцевости Білєк, чорногорскі жовнїри застрілили чотирох австрийских вояків.

Тернопіль, 30. мая. Нинї почала ся розправа проти лихварів з Залїщик, що оперували поміж офіцирами.

Петербург, 30. мая. З Царгороду доносять до »Нов. Времени« про вибух грізного повстаня в Еменї.

Париж, 30. мая. Загальна квота складок на жертви вулькану на Мартинїцї виносить доси $1^1/_2$ мілїона франків. Нові складки все напливають.

ВАСИЛЬ ЩУРАТ.

Поезия XIX віка.

СЮЛЛЇ ПРЮДОМ.

С. Прюдом (1839) в перших своїх поезиях „Stanees et Poèmes", — „Les Epreuves", — „Les Solitudes", — „Les Vaines tendresses", знаменитий психольоґ — блиснув чаром якоїсь природної меляихолїї, свобідної від всякого пессимізму. Розширив свій горізонт у фільозофічних поемах „La Justice" і „Le Bonheur", та, на жаль, полет стилю понизив. Удостоївсь вже в XX. ст. великої премії Нобля, при чім — се знаменне — єго писаним признано „ршеньство перед понурими творами Толстого.

Сон.

У снї ратáй озвáвсь: Вже дóста мóго трýду!
Сам чорні скúби край, сам до сївби берú ся!
А ткач речé: Тепéр ти сам вже уберú ся!
Муля́р сказáв: Берú-ж сам цéглу й сам став бýду!

Покúнутий всїмá людьмú немóв за кáру
ходúв по сьвітї я самóтний під проклóном.
Колú-ж звернýв ся я до нéба з тúхим стóвом,
побáчив край шляхý львів кровожáдних парý.

Прокúну ся... не вже-ж у снї се чи на я́ві?
Дивлю́сь: муля́р домú будýє величáві,
в варштáтах гóмін, рух, шумúть колóсєм лан...

І щáстє я своє пізнáв. Нуждáр чи пан —
без пóмочи людúй він обійтúсь не всúлї!
І лю́дське плéмя все люблю́ я з тóї хвúлї.

Гнїздо.

Люблю́ я дїточкú і лю́дям се не дúво.
А що вонó такú не шкóдить — от вам пóвість.
З гнїздóм в руцї хлопя́ прийшлó до мéне жúво:
»Се, пáне за любóв вам дар від мéне, пóвість!«

Гнїздó!... малé хлопя́, а вúбрати уміло!
Подýмайте, бо лиш, як дýшу рáдість рóсить,
колú дитя́, що сéрцем у гнїздóчку-б сїло,
за дрібку сéрця дар — гнїздéчко вам принóсить.

Честилюбúвому, що лиш глядúть самóтно
безсмéртя, давлячú житя́ оснóвну сúлу,
малé пташá, гнїздо своє дає охóтно,
хоч з мáтери теплá самó ледвú остúло!

Гнїздó!... теплó принáдне, тúхих снів привіти,
солóдка сýтїнь мúра і тишá крилáта,
свобóда, що злинáє в сóнїшні блакúти
і з нéбом приязнúть ся, в нéбі мáє брáта!

Не знáєш, хлóпче, щó в тім дáрі за принáда,
і щó теж за чувствó він нáгло бýдить в мéне —
ранúть він — рáнї тій моя душá є рáда,
та рáна мéче жар в чувствó давнó студéне.

Нарáз мов жéрело зі скелї сéрця брúзло
і стáло сéрце мов óазою пустúнї;
і згáсло пóлумя, що дýшу вічно грúзло, —
на хвúлю я щаслúв і вірю в тій хвилúнї.

Дитúно, рýчку дай! Будь самотá проклята!
вже не спротúвлюсь я тобі, мій первіснóчку:
немóв голýбок гурт он грáють ся дївчáта, —
голýбку дай менї — а бýду рад гнїздóчку.

Вазон.

Вахлярéм удáрив хтось небáчно
вáзон з цьвітом — цьвіт уже нá скóнї.
То був пóчин. Вáзон тріс незнáчно
під легéньким дóтиком долóнї.

Лéгкий, тúхий дóтик був, та вúдко
від удáру дáвного з провóла
шрам повстáв і біг він, біг він швúдко,
аж і вáзон весь обіг докóла.

Вже водá вся вúтекла з калїки,
в жúлах цьвіту вúсох сок нажúтий.
Раз тріс вáзон — вже він тріс на віки.
Осторóжно — вáзон вже розбúтий!

Так небáчно і рукá кохáна
чáсом сéрце вмить зранúть до крóви
і рості незáмітно вже рáна,
чáхне сéрце, вяне цьвіт любóви.

І здаєть ся, мов минáє лúхо.
Сéрце з бóлю, з жáлю áнї пúсне.
Лиш крíваві слéзи рúнуть тúхо.
Осторóжно — вже те сéрце трісне!

Ідеал.

Блищúть ся місяць, зоряні блакúти
осьвічують землї блїді картúни;
дух сьвіта чúстий лúне над зенїти,
за ним, до зір найвúсших мрія лúне.

Все шлю я мрію до зорі на нéбі,
що нам з висóт незнáних шле проміне,
що озарúть промінєм тим в потрéбі
будýчий вік, грядýче поколїнє.

Колúсь, колúсь заблúсне над землéю
зоря́ далéка, вúяснить зенїти;
тогдї скажіть, що я тужúв за нéю,
ви рóду лю́дського остáнні дїти!

ВИСОКИМ Ц. К. НАМІСНИЦТВОМ КОНЦЕСІОНОВАНЕ

БЮРО ПОДОРОЖИ і СПЕДИЦИЙНЕ

СОФІЇ БЄСЯДЕЦКОЇ, ОСЬВЄНЦІМ, ДВОРЕЦЬ

продає білети зелїзничі окружні

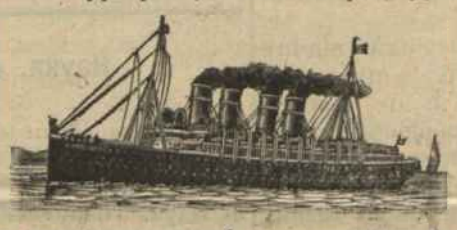

корабельні карти І-шої і ІІ-гої кляси

як також **карти межипокладові** для **переселенцїв до Америки**.

Цїни найнизші. Виміна грошей.

Проспекти даром і оплатно. (12 - 26)

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп. приходить о годинї	Поїзд особ. приходить о годинї	до Львова
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
	6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
	10·25	з Ряшова, Любачева
	11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
	1·23	з Янова
2·20		з Підволочиск, Коничинцїв на дв. Підз.
2·35		„ „ на дв. голов.
	3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
	4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
	5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	5·35	„ „ „ на дв. голов.
1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
	5·50	з Кракова
Ніч		
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
	8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
	9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	10·20	„ „ „ на дв. голов.
	10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
	3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп. відходить о годинї	Поїзд особ. відходить о годинї	зі Львова
	6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
2·55	9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
	9·15	до Янова
	9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
	10·30	до Чернівцїв, Потутор
	10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
2·40	10·57	„ „ дв. гол.
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
	2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч		
	6·10	до Станиславова, Жидачева
12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1 мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30 цьвіт. 1903. щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
	7·10	до Сокаля і Рави рускої
	8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	8·25	до Перемишля
	9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
	9·20	„ „ дв. Підзамче
	10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер, в нед. і сьв.
2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
	11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
	11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	„ „ дв. Підзамче
	4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
	5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сснїшна

Найславнїйша проґрама!

від 16 до 31. мая 1902.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Увертура** (Реклямоґраф). 2) **Les Blavots**, француский дует ексцентричний. 3) **Misc Ада**, містичний ґльобус на високій лїнії спіральній. 4) **Trio Decaruso**, ексцентричні волоцюги. 5) **Trio Braatz**, на линві. 6) **Орхестра**. 7) **Tilly Bébe**, 14-лїтна дївчинка зі своїми 12 абісиньскими львами. Перестанок 10 мінут. 8) **Орхестра**. 9) **Mile Marya Bollero**, трансформацийна дансерка. 10) **Riva i Dixas**, ікарийскі забави на живім підкладї. 11) **Miss Arra Mozza**, на ровері. 12) **Фонокінема-театр**.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.